

KIM ZOSTAĆ? CZYLI O ZAWODACH PRZYSZŁOŚCI...

1) witryna CV-online

Rynek pracy podlega ciągłym zmianom. Kiedyś wystarczyło ukończyć studia, zdobyć tytuł magistra, znać język obcy i już było łatwiej zdobyć pracę. W tej chwili to przeszłość. Postęp techniczny sprawia, że przestają być atrakcyjne zawody, które dotychczas cieszyły się popularnością - w ich miejsce powstają nowe. Takie są wymogi rynku pracy.

W jakich zawodach będzie można znaleźć pracę za kilka lat? Jak pokierować swoim życiem? Jak zaplanować swoją karierę? Do jakich szkół iść? To podstawowe pytania, które nasuwają się, kiedy myślimy o przyszłości.

Kilka lat temu nie przewidywano, aż takich zmian na rynku pracy. Nie słyszano o zawodach, które w dzisiejszych czasach są powszechne np. o specjalistach public relations, menedżerach kultury. W związku z powstawaniem nowych zawodów zanikają zawody tradycyjne - stają się nieopłacalne.

Każdy z nas zastanawia się jaka będzie sytuacja za kilka lat. W tym celu Międzyresortowemu Zespołowi do Prognozowania Popytu na Pracę, działającemu przy Rządowym Centrum Studiów Strategicznych, powierzono opracowanie metody pozwalającej przewidzieć sytuację na rynku pracy. Pomoże to w walce z bezrobociem, w kształceniu ludzi do wykonywania konkretnego zawodu, na które będzie zapotrzebowanie na rynku pracy. Pozwoli też określić listę tzw. zawodów "nieproduktywnych".

Oto zawody przyszłości, którymi na pewno warto się bliżej zainteresować:

- internetowe zawody przeszłości;
- specjaliści finansowi;
- negocjatorzy;
- zawody w służbie społeczeństwa;
- menedżerowi kultury;
- nauczyciele i szkoleniowcy;
- hotelarze.

Internetowe zawody przyszłości:

- **dydaktyk medialny** - przygotowuje oprogramowanie umożliwiające naukę. Praca taka, polega na przenoszeniu wiedzy zawartej w podręcznikach na płyty CD. Wiedza zaprezentowana w taki sposób musi mieć wartość dydaktyczną i musi być też łatwo przyswajana. Praca dydaktyka wymaga doskonałej znajomości komputera, umiejętności programowania, wiedzy z zakresu pedagogiki. Osoba chcąc wykonywać taki zawód musi umieć współpracować z innymi, gdyż tutaj konieczna jest współpraca z nauczycielami różnych przedmiotów. W Polsce nie ma uczelni, które kształcą dydaktyków medialnych. Najczęściej zostają nimi twórcy multimedialni;
- **traffic manager** - zajmuje się śledzeniem ruchu na witrynie internetowej, przygotowaniem raportów i statystyk dotyczących np. oglądalności serwisu dla różnych działów firm, klientów zewnętrznych. W Polsce nie istnieją szkoły przygotowujące do tego zawodu, ani nie ma ludzi posiadających doświadczenie w tej branży. Wszystko krystalizuje się z dnia na dzień;
- **kierownik ds. zawartości (content manager) lub dyrektor serwisów** - odpowiada za organizację i sposób prezentacji zawartości strony internetowej. Współpracuje ze specjalistami ze wszystkich działów wnosząc wkład w budowę serwisu. Uzgadnia wymagania techniczne z pracownikami działu informatyki, współpracuje przy tworzeniu kampanii marketingowych. Osoba, która chce wykonywać taki zawód, musi mieć przygotowanie techniczne;
- **specjalista ds. kanału e-mail** - definiuje strategię firmy, dotyczącą postępowania z pocztą przychodzącą i wychodzącą. Przy pomocy poczty elektronicznej tworzy swój wizerunek. Osoba taka planuje kampanie reklamowe firmy, prowadzi badania nad możliwościami zaoferowania odbiorcom nowych form e-mail. Ktoś kto chciałby wykonywać taki zawód musi mieć doświadczenie w tworzeniu oprogramowania;
- **analitik nowych miar** - analizuje raporty dotyczące ruchu na stronie internetowej. Określa na podstawie liczby użytkowników i czasu wizyty na stronie odpowiednią dla danego serwisu strategię rozwoju. Osoba zainteresowana takim zawodem musi posiadać umiejętność analitycznego myślenia, wyciągania wniosków z "liczb". Bardzo potrzebne jest do tego zawodu doświadczenie w zarządzaniu bazami danych;
- **organizator pracy wirtualnej** - koordynuje pracę grupy ekspertów dla osiągnięcia wyznaczonego celu. Czuwa nad komunikacją, przepływem informacji, rejestracją zmian wprowadzanych w założeniach projektu, nadzorowaniem realizacji harmonogramów i weryfikacją osiągniętych przez rozproszoną grupę celów. Kiedy zadanie zostanie zakończone, organizator pracy wirtualnej rozpoczyna pracę z nową grupą. Jest to praca dla osób ze zdolnościami przywódczymi, interpersonalnymi. Osoby takie muszą dokładnie określać, jakiego rodzaju specjalistów wymaga

konkretny projekt. Powinny także dobrze organizować swoją pracę, koncentrować się na kilku sprawach jednocześnie.

- **etyczny haker** - to specjalista, który za odpowiednim wynagrodzeniem będzie włamywać się do sieci korporacyjnej (która go zatrudnia!), w celu wyszukania jej słabych punktów i zaproponowania bezpieczniejszego rozwiązania. Etyczny haker musi bardzo dobrze znać systemy operacyjne, aplikacje, prototypy sieciowe, oprogramowania zabezpieczające. Musi mieć bardzo dobrą reputację (wiadomo, że słowo „haker” kojarzy się z pobytem w więzieniu). Osoba chcąca pracować w takim zawodzie musi szybko reagować na zmiany, posiadać doświadczenie zawodowe, być otwartą na nowe wyzwania.
- **researcher** - menedżer informacji - profesjonalnie wyszukuje informacje w internecie. Stosuje specjalistyczne oprogramowania, korzysta z zaawansowanych procedur wyszukiwania. Na pewno musi znać bardzo dobrze oprogramowania.
- **webmaster** - zajmuje się tworzeniem, projektowaniem stron www, zakładaniem serwisów internetowych. Popyt na informatyków będzie się zwiększał z roku na rok.
- **analityk systemów komputerowych** - zajmuje się projektowaniem konkretnych zastosowań umożliwiających przetwarzanie danych i rozwiązywanie problemów użytkownika. Przygotowuje koncepcję systemu, tworzy konkretne oprogramowania, testuje programy, przeszkala pracowników. Chcąc pracować w takim zawodzie należy być opanowanym, samodzielny. Dodatkowo trzeba rozumować logicznie i myśleć twórczo.
- **telepracownicy** - wykonuje różnego rodzaju prace tylko w domu, posługując się internetem. Rozwój komputeryzacji, sprawi, że szkoły muzyczne będą kształcić pod kątem obsługi instrumentów elektronicznych wspomaganym przez komputer, a plastyczną sztalugę i pędzel zastąpią programem graficznym i myszką.

Specjaliści finansowi:

- **analityk finansowy** - wykonuje czynności związane z badaniem danych finansowych pochodzących z różnych źródeł. Opracowuje prognozy przyszłościowe na podstawie znajomości rynku i faktów. Analityk musi znać aktualne informacje o sytuacji gospodarczej kraju, zagadnienia dotyczące zasad prowadzenia działalności gospodarczej, rachunkowości, analizy ekonomicznej i funkcjonowania rynku pieniężnego. Osoba chcąca wykonywać taki zawód musi ukończyć szkołę średnią z odpowiednim profilem lub szkołę wyższą o kierunku ekonomicznym.
- **doradca inwestycyjny** - odpłatnie udziela rad i informacji w zakresie obrotu papierami wartościowymi. Przeprowadza analizy finansowe związane z rynkiem kapitałowym. Wykonuje czynności związane z udzielaniem pisemnej lub ustnej rekomendacji nabycia lub zbycia określonych papierów wartościowych lub powstrzymuje się od zawarcia transakcji. Doradców inwestycyjnych zatrudniają domy maklerskie, banki i instytucje mające związek z gospodarką. Do wykonywania tego zawodu potrzebna jest wiedza z zakresu rachunkowości, matematyki, statystyki.

Negocjatorzy:

- **negocjatorzy w dużych firmach i korporacjach** - przedmiotem negocjacji staną się warunki fuzji, umów czy kontraktów. Posiadanie bogatych informacji o partnerach biznesowych, łącznie z danymi objętymi tajemnicą, gwarantować będzie przewagę na rynku.
- **specjalista ds. eksportu / importu** - sprzedaje towary wyprodukowane w kraju lub kupuje towary w innych krajach i sprowadza je do Polski. Do podstawowych czynności należy: zbadanie eksportu i importu, poszukiwanie rynków sprzedaży towarów, negocjowanie cen. Osoba chcąca pracować w takim zawodzie musi mieć dobrą pamięć, uzdolnienia rachunkowe, myśleć twórczo, doskonale znać języki obce. Dodatkowo powinna być niezależna i dyspozycyjna.

Osoby łączące zawód ochroniarza, negocjatora i psychologa będą przeciwdziałać napadom, demonstracjom i rozbojom. Potrzebne będą np. w szkołach, ale nie tylko. Zrealizować się będą też mogli negocjując np. z porywaczami.

Zawody w służbie społeczeństwu:

- dietetycy,
- rehabilitanci,
- fizykoterapeuci,
- lekarze domowi,
- psychologowie,
- psychoterapeuci

Osoby te będą pomagać starszym, tak aby poczuli się jak pełnowartościowi członkowie społeczeństwa. Jeśli chodzi o psychologów i psychoterapeutów to zapotrzebowanie na te zawody będzie wzrastać z roku na rok, gdyż w Polsce obserwuje się wzrost ilości osób żyjących w dużym stresie. W związku

z tym potrzebne będą osoby odporne na stres, potrafiące zrezygnować z życia rodzinnego na rzecz pracy zawodowej.

Menedżerowie kultury:

- **organizatorzy czasu wolnego** - znajdują pracę w obiektach rozrywkowo - rekreacyjnych. Zajmować się będą organizowaniem wolnego czasu wszystkim tym, którzy chcą go wykorzystać, a nie wiedzą w jaki sposób.
- **organizatorzy podróży** - zajmować się będą ekonomiczną stroną wyjazdów, mając na uwadze zwiększenie zysków firm.
- **menedżer kultury** - pośrednik pomiędzy artystami, a wielkim biznesem. Orientuje się w problematyce rynku, zna możliwości inwestycyjne firm, odpowiednich ludzi. Menedżer zyskuje sponsorów, dzięki czemu powstają produkcje filmowe, imprezy kulturalne.

Nauczyciele i szkoleniowcy:

- **trenerzy** - świadczą usługi szkoleniowe. Wykorzystują wiedzę z zakresu pedagogiki, psychologii, informatyki, public relations. Trener informuje pracowników o produktach, prowadzi szkolenia dla nowych pracowników, informuje o firmie, procedurach.
- **nauczyciele** - ktoś musi edukować kolejne pokolenia!

Hotelarze:

- **organizator usług hotelarskich** - analizuje rynek pod względem popytu, zapewnia jak najlepszej jakości usługi hotelarskie, organizuje konferencje i kongresy, sprzedaje usługi turystyczne. Aby pracować w tym zawodzie należy posiadać wiedzę z zakresu historii, geografii, języka polskiego, znać języki obce, być komunikatywnym. Najlepiej też jest ukończyć kierunek turystyczny w studium bądź na uczelni wyższej. Ktoś kto mieszka na wsi powinien zainteresować się hotelarstwem, bo agroturystyka będzie coraz powszechniejsza.

Nie sposób wymienić wszystkich zawodów przyszłości. Jest to niemożliwe chociażby ze względu na ciągłe zmiany zachodzące na rynku pracy. Na pewno warto dokształcać się, reagować na zmiany dokonujące się na rynku. I przede wszystkim warto być kreatywnym.

Źródło: 1praca

Uwaga: Niniejszy tekst pochodzi z witryny CV-Online <http://www.cvonline.pl>

2) Gazeta Wyborcza

Przy wyborze zawodu, jak również przy szukaniu pracy ważna jest orientacja w tym co dzieje się na rynku pracy- które profesje cieszą się rosnącym zainteresowaniem, a którym grozi wyginięcie.

Obecnie istnieje stałe zapotrzebowanie na lekarzy, dietetyków, masażyстів, opiekunów osób starszych. Dla ludzi staje się coraz istotniejsze dbanie o wygląd, zatem rośnie ilość miejsc pracy dla fryzjerów, kosmetyczek i stylistów. Ważne stają się również dbanie o otoczenie, w czym potrzebni są floryści, projektanci wnętrz, absolwenci ochrony środowiska. Ponadto rośnie zapotrzebowanie na takie zawody jak: menedżer kultury, osoby pracujące w agroturystyce i hotelarstwie. W cenie są zawody techniczne- popularnością cieszą się budowlańcy, projektanci, informatycy, administratorzy sieci. Przydatne pozostają księgowi, ale również osoby pracujące w logistyce, zajmujące się doradztwem, przyszłościowym zawodem wydaje się również analityk rynku pracy.

W Lublinie na następny rok szkolny zabrakło miejsc w przedszkolach dla ponad 670 dzieci, również nie wszyscy chętni rodzice będą mogli zostawić swoje pociechy w żłobkach- zatem istnieje z pewnością zapotrzebowanie na usługi w tym zakresie.

Na podstawie analizy danych z portalu pracuj.pl obecnie największe zapotrzebowanie występuje na specjalistów z branży: handel- sprzedaż, bankowość, finanse i ubezpieczenia, telekomunikacja i zaawansowane technologie, przemysł (ciężki i lekki), logistyka. Najbardziej poszukiwaną grupą zawodową zarówno w Polsce, jak i w całej Europie są inżynierowie.

Utrzymuje się tendencja do powstawania nowych zawodów, zatem ważną zdolnością jest elastyczność, umiejętność dostosowania się do nowych warunków, śledzenie trendów na rynku pracy, świadome planowanie kariery i przede wszystkim umiejętność wykorzystania posiadanych umiejętności.

Kierownik *Manpower Polska* dzieląc się własnymi spostrzeżeniami na temat rynku pracy, wymienia jako przyszłościowe następujące obszary- nauki ścisłe, działalność naukowa, badawczo- rozwojowa, oraz usługi okołobiznesowe. Rośnie zapotrzebowanie na specjalistów z dziedziny technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Prognozy przewidują, że w ciągu najbliższych lat rynek pracy będzie potrzebował coraz więcej

pracowników związanych z ochroną środowiska. Powstanie nowych miejsc pracy ma być związane z rozwojem ekologicznym i rozwojem odnawialnych źródeł energii. Gminy mają zatrudniać między innymi specjalistów od energetyki czy produkcji biomasy. Powstawanie miejsc pracy ma być związane również z normami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska jakie muszą przestrzegać inwestorzy. Kolejnymi dziedzinami potrzebującymi specjalistów są rolnictwo oraz turystyka.

Analiza ofert zamieszczonych na portalu Pracuj.pl w 2008 roku dowodzi, że duże szanse na znalezienie zatrudnienia mają finansiści- aż 10% z zamieszczonych ogłoszeń była skierowana do poszukujących pracy w finansach, ekonomii, ubezpieczeniach, księgowości, audycie czy podatkach. Najwięcej z nich skierowanych było do pracowników księgowości różnych szczebli- od stanowisk asystenckich, poprzez samodzielnych specjalistów do głównych księgowych. Poza tym popularne są takie stanowiska jak: analityk i kontroler finansowy. Najwięcej ofert pojawia się w województwach: mazowieckim, małopolskim, dolnośląskim i śląskim.

Źródło: *Gazeta Wyborcza* 15 maja 2008, 20 maja 2008, *Kurier Lubelski*, 08 października 2008, *Kurier Lubelski* 6 lutego 2009.

3) Gazeta Wyborcza

W wyniku postępu cywilizacyjnego i technologicznego, na rynku pracy pojawiają się nowe zawody. W niektórych przypadkach chodzi co prawda wyłącznie o przekształcenie nazwy lub nadanie nazwy anglojęzycznej, co może wpływać na pewien stopień dezorientacji odnośnie zakresu obowiązków oraz stawianych wymagań. Czasem zmiana dotyczy rozszerzenia oferty lub rozszerzenia możliwości zatrudnienia (np. dopuszczenie do zawodu kobiet, jak to ma miejsce w przypadku pracy pilota samolotu).

Da osoby poszukującej pracy niezwykle ważne jest posiadanie wiedzy o nowych możliwościach zatrudnienia, dlatego, wychodząc naprzeciw tym potrzebom, przedstawiamy krótką charakterystykę zawodów przyszłości.

1. akustyk biur
2. animator czasu wolnego
3. art director-dyrektor-artystyczny
4. audytor
5. audytor energetyczny
6. barista
7. brand manager
8. broker edukacyjny
9. coach
10. coolhunter
11. copywriter
12. doradca ds. żywienia
13. doradca finansowy
14. doradca kredytowy
15. dyplomowana opiekunka do dziecka
16. dziennikarz
17. edukator ekologiczny
18. edukator zdrowia
19. edytor filmu i video
20. ekspert ds. technologii edukacyjnej
21. eksplorator dna morskiego
22. etyczny haker
23. fundraiser
24. groomer
25. hipoterapeuta
26. inspektor ochrony środowiska
27. key account manager
28. konsultantka ślubna
29. maitre d'hotel
30. marynarz
31. mechartonik
32. mediator sądowy
33. menadżer wielokulturowości
34. merchandiser
35. mystery shopper

36. operator systemów komputerowych
37. payroll manager
38. personal shopper
39. pilot samolotów pasażerskich
40. programista gier komputerowych
41. researcher
42. rezydent
43. rzecznik patentowy
44. sekser
45. specjalista ds. elektronicznej bankowości
46. specjalista ds. kultury firmy
47. specjalista ds. ochrony własności intelektualnej
48. specjalista od szkoleń
49. spokesman
50. statysta
51. strażnik ochrony przyrody
52. taksator
53. tanatopraktor
54. telepracownik
55. teletutor
56. terapeuta oddechowy
57. tester gier
58. traffic manager
59. trendsetter
60. underwriter
61. zoopsycholog

Powyższy materiał został opracowany na podstawie:

www.praca.gazeta.pl, www.wokolkariery.pl, <http://www.pracuj.pl>, <http://www.eurostudent.pl>, [pl.wikipedia.org/wiki, Rzeczpospolita z dn. 16.05.2007](http://pl.wikipedia.org/wiki/Rzeczpospolita), *Gazeta Wyborcza (dodatek Praca) z dn. 06.08.2007*, *Kurier Lubelski z dn. 31.08.2007*, *Rzeczpospolita, z dn. 26.09.2007*, *Gazeta Wyborcza z dn. 09.10.2007*, *Gazeta Wyborcza (dodatek Praca) z dn. 15.10.2007*, *Gazeta Wyborcza (dodatek Praca) z dn. 21.01.2008*, *Gazeta Wyborcza z dn. 22.01.2008r.*, *strona internetowa: http://www.iwp.com.pl/*, *GazetaPraca oraz Elementarz pracownika – dodatki do Gazety Wyborczej, z dn. 22.10.2007r.*, *Rzeczpospolita 27.03.2008; Gazeta Wyborcza z dn. 15 maja; 20 maja 2008 r.*, *Kurier Lubelski 15.05.2008 r.*, *29.05.2008 r.*, <http://prawo.money.pl/aktualnosci/wiadomosci/arttykul/wchodzi;w;zycie;ustawa;o;telepracy;81,0,273233.html> oraz linków podanych bezpośrednio pod opisami poszczególnych zawodów.
Aktualizacja, dn. 7.12.2011

4) Rzeczpospolita

„W jakich branżach powstaną nowe miejsca pracy?”; „W jakim kierunku się przekwalifikować, aby znaleźć pracę?”; „Jaką wybrać szkołę, kierunek studiów aby być pewnym otrzymania pracy?” – to najczęściej zadawane pytania przez osoby poszukujące pracy, zamierzające zmienić swoje kwalifikacje czy też młodzież zamierzającą się kształcić. Z prognozy ekspertów z Międzynarodowego Zespołu do Prognozowania Popytu na Pracę działającego przy Rządowym Centrum Studiów Strategicznych wynika, że pracy nie powinno zabraknąć w branżach związanych z nowoczesnymi technologiami, biznesem i informacją.

Według tychże prognoz najwięcej miejsc pracy powstanie w takich dziedzinach jak:

- informatyka, telekomunikacja, internet i technologie informatyczne;
- ochrona środowiska (usługi na rzecz środowiska, produkcja urządzeń i materiałów, edukacja, konsultacje, promocja, współpraca międzynarodowa);
- biotechnologia;
- eksploatacja morza i dna morskiego (eksploatacja surowców z dna morskiego, podwodnych źródeł ropy i gazu);
- obsługa procesów integracji regionalnej (specjaliści zajmujący się obsługą funduszy unijnych oraz zdobywaniem funduszy międzynarodowych na rozwój regionalny);
- nowoczesne operacje finansowe, elektroniczna bankowość, handel elektroniczny;

- ochrona zdrowia, kształtowanie postaw prozdrowotnych, domowej opieki zdrowotnej nad ludźmi starymi;
- kultura popularna i przemysł rozrywkowy (wszelkie usługi związane z zagospodarowaniem czasu wolnego);
- edukacja (specjaliści od szkoleń i kształcenia ustawicznego, od edukacji za pomocą internetu).

Z prognoz tych wynika, że pracownicy będą potrzebni przede wszystkim w następujących zawodach:

- **specjaliści i eksperci techniczni internetu** (np. projektant stron www, administrator systemów internetowych) – specjalizacja jest prowadzona na informatyce na niektórych uczelniach technicznych;
- **analitycy i inżynierowie tworzący oprogramowania** (np. inżynier oprogramowania, inżynier bezpieczeństwa danych) – taka specjalizację można zdobyć studiując informatykę na politechnikach i niektórych uniwersytetach;
- **specjaliści i eksperci techniczni sieci komputerowych** (np. specjalista sieci danych, analityk sieci komputerowych) – specjalizacja istnieje na wszystkich uczelniach prowadzących kierunek informatyka;
- **administratorzy sieci komputerowych** – konieczne są studia z informatyki na uczelniach technicznych i niektórych uniwersytetach;
- **biotechnolog** – ten kierunek prowadzony jest przez większość uniwersytetów, politechnik i uczelni rolniczych;
- **specjaliści klonowania** – trzeba studiować biotechnologię;
- **ekspert, doradca ekologiczny** – zawód można wykonywać po studiach na kierunku inżynieria środowiska lub ochrona środowiska;
- **inspektor ochrony środowiska** – kierunki inżynieria środowiska i ochrona środowiska prowadzone są na wszystkich uniwersytetach oprócz uniwersytetu rzeszowskiego i na wszystkich politechnikach oprócz Politechniki Radomskiej;
- **inżynierowie i robotnicy oczyszczalni ścieków i monitoringu środowiska, przetwórstwa odpadów i spalarni śmieci oraz technologowie recyklingu** – konieczna inżynieria środowiska lub ochrona środowiska na uczelniach technicznych;
- **bioinżynier genetyczny** – specjalizacja na kierunku biotechnologia;
- **technolog zasobów morza** – zbliżone specjalizacje prowadzi Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Śląski, Politechnika Śląska, AGH w Krakowie ;
- **oficer unijny** – osoba odpowiedzialna za zdobywanie dla samorządów unijnych funduszy na rozwój. warto studiować ekonomię, prawo, administrację samorządową lub integrację europejską;
- **specjalista ubezpieczeń zdrowotnych** – kierunek ubezpieczenia istnieje na Uniwersytecie Łódzkim, Politechnice Radomskiej, akademii ekonomicznej w Katowicach;
- **fizykoterapeuta** – kierunek istnieje na akademiach medycznych, akademiach wychowania fizycznego, uczelniach niepaństwowych;
- **psychoterapeuta** – kierunek psychologia prowadzą prawie wszystkie uniwersytety;
- **pracownicy medyczni opieki domowej** – kierunek pielęgniarstwo na akademiach medycznych;
- **broker informacji** – osoba odpowiedzialna za koordynację i administrowanie systemów informacyjnych i odpowiedzialny za szkolenie pracowników;
- **specjalista ds. kultury firm** – dba o integrację pracowników w firmie. studia z socjologii, psychologii, zarządzania;
- **animatore parków rozrywki** – specjalista od zarządzania i marketingu instytucjami kultury; będzie informował o ofercie parku i promował działalność w obiektach parku. studia z zarządzania i marketingu lub specjalizacja animator i menedżer kultury (np. na pedagogice);
- **specjalista od przygotowań przemówień** – zajęcia z tego zakresu prowadzone są na specjalizacji dziennikarstwo lub public relations na uniwersytetach i akademiach ekonomicznych;
- **broker dydaktyczny** – wybiera dla klienta najbardziej odpowiednie oferty edukacyjne.

Źródło: *Rzeczpospolita* (AM)